

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej . Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

angielski

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki

Swipe to change

Prawo spadkowe

Hiszpania

To zestawienie informacyjne zostało opracowane we współpracy z Radą Notariatów Unii Europejskiej (CNUe).

1 W jaki sposób dokonuje się rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci (testament, testament wspólny, umowa dotycząca dziedziczenia)?

W Hiszpanii obowiązuje siedem różnych reżimów spadkowych. Na terytorium, na którym obowiązują regulacje danego systemu, w przypadku mieszkańców niebędących Hiszpanami, stosuje się bezpośrednio przepisy tego systemu. W odniesieniu do obywateli hiszpańskich zastosowanie ma kryterium obywatelstwa regionalnego (związek z jednostką terytorialną ustanowioną zgodnie z hiszpańskimi przepisami wewnętrznymi) – art. 36 rozporządzenia (UE) nr 650/2012 z 4 lipca 2012 r.

Jeżeli chodzi o rozrządzenia testamentowe, należy dokonać rozróżnienia między wspólnymi przepisami prawa cywilnego zawartymi w kodeksie cywilnym z 1889 r., który był następnie kilkakrotnie zmieniany, w szczególności po opublikowaniu konstytucji hiszpańskiej z 1978 r., a przepisami regionalnymi lub szczególnymi przyjmowanymi przez wspólnoty autonomiczne posiadające uprawnienia w dziedzinie stanowienia prawa cywilnego (Galicja, Kraj Basków, Nawarra, Aragonia, Katalonia oraz Baleary).

Na podstawie wspólnych przepisów prawa cywilnego tytułem uprawniającym do dziedziczenia jest testament. Co do zasady, nie akceptuje się umowy o spadek ani testamentu wspólnego. Testament może zostać sporządzony w poniższych formach.

Testament otwarty: najczęściej wykorzystywana forma. Notariusz wysłuchuje dyspozycji testamentowych, następnie sporządza testament, a zatem jest zaznajomiony z jego treścią, po czym deponuje go w swoim archiwum i zawiadamia o nim Powszechny Rejestr Testamentów (*Registro general de Actos de Ultima Voluntad*) prowadzony przez Ministerstwo Sprawiedliwości za pośrednictwem Dyrekcji Generalnej ds. Rejestrów Notarialnych.

Testament zamknięty: forma obecnie nieużywana: testament sporządzony w tej formie zostaje poświadczony przez notariusza, który nie jest zaznajomiony z treścią dyspozycji testamentowych.

Testament holograficzny: ten nietypowy rodzaj testamentu jest sporządzany własnoręcznie przez spadkodawcę; przy czym każda strona testamentu jest podpisana i opatrzona datą, zgodnie z pewnymi szczególnymi wymogami. Testament zawiera rozrządzenie testamentowe spadkodawcy.

Wspólne przepisy prawa cywilnego są udostępnione na stronie internetowej hiszpańskiego dziennika urzędowego (<http://www.boe.es/buscar/pdf/1889/BOE-A-1889-4763-consolidado.pdf>). Dostęp do kodeksu w języku angielskim i francuskim można uzyskać pod adresem: <http://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/es/1288774502225/ListaPublicaciones.html>

W reżimach regionalnych lub szczególnych (*derechos forales o especiales*) przewidziano odrębne przepisy dotyczące dyspozycji testamentowych, które są właściwe dla każdego z tych regionów. W reżimach tych stosuje się różne i szczególne instytucje prawa właściwe dla poszczególnych regionów. W niektórych regionach dopuszcza się możliwość sporządzenia testamentu wspólnego lub umowy o spadek, a nawet przewiduje się dziedziczenie umowne.

Tekst regulacji regionalnych lub szczególnych można uzyskać pod następującym adresem:

<http://www.boe.es/legislacion/codigos/codigo.php?id=48&modo=1¬a=0&tab=2>

2 Czy należy ten dokument zarejestrować, a jeżeli tak, w jaki sposób?

Rozrządzenia testamentowe dokonane przed notariuszem muszą zostać zarejestrowane z urzędu przez poświadczającego je notariusza w Powszechnym Rejestrze Testamentów, który – jak już wspomniano – jest prowadzony przez Ministerstwo Sprawiedliwości za pośrednictwem Dyrekcji Generalnej ds. Rejestrów Notarialnych.

Jeżeli dokonano już rozrządzeń testamentowych, w rejestrze zapisuje się datę sporządzenia najnowszego testamentu, daty sporządzenia wcześniejszych testamentów oraz kancelarię notarialną, w której testament został zdeponowany. Jeżeli notariusz, przed którym dokonano czynności, przestał prowadzić praktykę zawodową, izby notarialne mogą udostępnić aktualne informacje na temat notariusza, u którego zdeponowano testament, lub odpowiedniej kancelarii notarialnej (<http://www.notariado.org>).

Rejestr nie jest publicznie dostępny. Po śmierci spadkodawcy prawo dostępu do rejestru przysługuje wyłącznie osobom, które będą w stanie wykazać, że posiadają uzasadniony interes związany ze spadkiem, a za życia spadkodawcy – wyłącznie spadkodawcy lub jego pełnomocnikowi bądź – w przypadku spadkodawcy nieposiadającego zdolności do czynności prawnych – osobie wskazanej w postanowieniu sądu.

3 Czy istnieją jakieś ograniczenia dotyczące rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci (np. zachówek)?

Zgodnie z przepisami prawa hiszpańskiego niektórym krewnym przysługuje określony udział spadkowy w formie zachowku. Kodeks cywilny stanowi, że „zachówek to część spadku, którą spadkodawca nie może rozrządzać, ponieważ z mocy prawa przysługuje ona określonym spadkobiercom, tzw. „osobom uprawnionym do zachowku”.

Osoby uprawnione do zachowku to:

dzieci i zstępni względem swoich rodziców i wstępnych;

w przypadku braku dzieci i zstępnych – rodzice i wstępni względem swoich dzieci i zstępnych;

pozostający przy życiu małżonek na zasadach określonych w obowiązujących przepisach.

Wysokość zachowku przypadającego dzieciom i zstępny odpowiada dwóm trzecim wartości netto spadku pozostawionego przez ojca i matkę. Rodzice mogą jednak rozrządzić jedną częścią z dwóch trzecich spadku stanowiących zachówek w celu zwiększenia udziału spadkowego swoich dzieci lub zstępnych. Pozostałą trzecią częścią spadku (zwaną *la mejora*) można rozrządzić w dowolny sposób. Ta część spadku charakteryzuje się przekazaniem prawa do całości składników majątku, ponieważ stanowi zasadniczo *pars bonorum*, z zastrzeżeniem pewnych wyjątków.

W reżimach regionalnych lub szczególnych przewidziano przepisy szczególne dotyczące zachowku. Przepisy te wprowadzają szczególne regulacje właściwe dla poszczególnych terytoriów, na przykład zachówek w formie *pars bonorum*, zachówek w formie *pars valorum* obejmujący prawo do udziału w

wartości nieruchomości – wypłacanego w formie pieniężnej – stanowiące zwykle prawo do dochodzenia wierzytelności, jak ma to miejsce w Katalonii, a nawet symboliczny zachówek w Nawarze, w przypadku którego wymagane jest zawarcie przez spadkodawcę konwencjonalnego sformułowania w testamencie.

4 W przypadku braku rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci – kto jest uprawniony do dziedziczenia i w jakich częściach?

Należy ponownie podkreślić, że w Hiszpanii obowiązuje siedem różnych systemów dziedziczenia. Zgodnie z wspólnymi przepisami prawa cywilnego w przypadku braku spadkobierców testamentowych obowiązuje następująca kolejność dziedziczenia: dzieci, rodzice (w obydwu przypadkach wspólnie z małżonkiem posiadającym prawo użytkowania jednej trzeciej majątku odpowiednio względem prawa użytkowania jednej trzeciej lub połowy majątku będącego przedmiotem użytkowania), pozostający przy życiu małżonek; krewni spadkodawcy i Skarb Państwa. W przypadku dziedziczenia ustawowego przez krewnych prawo do dziedziczenia przysługuje wyłącznie krewnym do czwartego stopnia włącznie (rodzeństwo cioteczne/stryjeczne). Krewni o dalszym stopniu pokrewieństwa nie są uprawnieni do dziedziczenia ustawowego.

W reżimach regionalnych obowiązują w tym zakresie przepisy szczególne. Poza możliwością dziedziczenia przez zstępnych, wstępnych, pozostającego przy życiu małżonka oraz innych krewnych w przepisach regionalnych przewidziano również możliwość dziedziczenia przez wspólnotę autonomiczną, a nawet w kilku wspólnotach przez określoną instytucję, na zasadach określonych w przepisach regulujących te kwestie.

5 Jaki organ jest właściwy:

5.1 w sprawach dziedziczenia?

W zależności od stopnia pokrewieństwa organem właściwym do rozstrzygnięcia kwestii związanych z dziedziczeniem jest notariusz lub sąd.

Jeżeli spadkobierca jest obywatelem hiszpańskim lub jeżeli spadek może otrzymać wyłącznie w Hiszpanii, oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku oraz oświadczenie o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza można złożyć przed hiszpańskim konsulem lub dyplomatą posiadającym uprawnienia konsula. Z uwagi na ekstraterytorialny charakter sprawowanych przez nich funkcji dyplomaci posiadający uprawnienia konsula nie są upoważnieni do rozpoznawania postępowań bezspornych (*expedientes de jurisdicción voluntaria*), które na terytorium hiszpańskim prowadzą notariusze (np. dotyczące oświadczeń spadkobierców ustawowych).

5.2 do przyjęcia oświadczenia o zrzeczeniu się lub przyjęciu spadku?

Co do zasady, oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku składa się przed notariuszem, choć w niektórych szczególnych przypadkach istnieje konieczność złożenia tego rodzaju oświadczeń przed sądem. Spadek można również przyjąć w sposób wyraźny, składając oświadczenie o stosownej treści w dokumencie prywatnym. Niemniej jednak do celów dowodowych i w przypadku przekazania nieruchomości konieczne będzie sporządzenie aktu notarialnego, przy czym w sprawie związanej z dziedziczeniem oświadczenie o odrzuceniu spadku można złożyć przed organem właściwym ze względu na jego zakres kompetencji. Pozostaje to bez uszczerbku dla ewentualnej późniejszej interwencji hiszpańskiego konsula lub dyplomaty posiadającego uprawnienia konsula, jak wskazano powyżej.

5.3 do przyjęcia oświadczenia o zrzeczeniu się lub przyjęciu zapisu?

Zazwyczaj notariusze, z zastrzeżeniem wyjaśnień przedstawionych w poprzednim punkcie.

5.4 do przyjęcia oświadczenia o zrzeczeniu się lub przyjęciu zachowku?

Zachowku jako takiego nie można odrzucić ani przyjąć – otrzymuje się go w drodze zapisu lub dziedziczenia, z wyjątkiem sytuacji, w której wytoczono powództwo o wypłatę określonej kwoty lub wydanie składnika majątku z masy spadkowej.

W postępowaniu pozasądowym przed notariuszem można złożyć każdy rodzaj oświadczenia, z zastrzeżeniem wyjaśnień przedstawionych w poprzednich punktach.

Należy podkreślić, że zgodnie z prawem hiszpańskim istnieją pewne szczególne rozwiązania, właściwe dla prawa regionalnego i szczególnego wspólnot autonomicznych w zakresie przyjmowania i odrzucania spadku. Zgodnie z podstawową zasadą ustanowioną we wspólnych przepisach prawa cywilnego – poza pewnymi sytuacjami takimi jak np. zwiększenie udziału w spadku powyżej wysokości zachowku (*la mejora*), istnienie zapisobiercy będącego jednocześnie spadkobiercą (*prelegatorio*) i oraz niektórymi przypadkami mnogich zapisów – częściowe przyjęcie lub odrzucenie spadku nie jest możliwe.

6 Proszę krótko opisać postępowanie spadkowe na podstawie prawa krajowego, w tym dział spadku i podział składników majątku (w tym informacje, czy postępowanie spadkowe jest wszczynane z urzędu przez sąd lub inny właściwy organ)

Działu spadku dokonuje się przed notariuszem, jeżeli między osobami uprawnionymi do spadku nie powstał spór, w przeciwnym razie działu dokonuje się przed sądem. Wszystkie czynności są dokonywane na wniosek jednej z zainteresowanych stron.

Postępowanie sądowe w zakresie działu spadku składa się z dwóch odrębnych etapów:

sporządzenia spisu inwentarza i wyceny składników majątku spadkowego;

działu spadku i przekazania spadkobiercom przypadających im części spadku.

Na wniosek stron sąd może również zastosować środki tymczasowe i środki z zakresu zarządu w odniesieniu do składników majątku spadkowego.

7 W jaki sposób i kiedy dany podmiot staje się spadkobiercą lub zapisobiercą?

W prawa spadkobiercy lub zapisobiercy wchodzi się z chwilą przyjęcia spadku lub zapisu. Spadek można przyjąć wprost lub z dobrodziejstwem inwentarza. Przyjęcia spadku wprost można dokonać w sposób wyraźny (w dokumencie urzędowym lub prywatnym) lub dorozumiany (w drodze czynności potwierdzających gotowość do przyjęcia spadku lub czynności, której może dokonać wyłącznie spadkobierca). Do celów dowodowych i w przypadku przekazania nieruchomości wymagany jest jednak akt notarialny.

8 Czy spadkobiercy odpowiadają za długi spadkowe, a jeżeli tak, na jakich warunkach?

W przypadku przyjęcia spadku wprost lub przyjęcia spadku w inny sposób niż z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca ponosi odpowiedzialność za wszystkie zobowiązania spadkowe – takie zobowiązania zaspokaja się nie tylko z majątku odziedziczonego przez spadkobiercę, ale również z majątku własnego spadkobiercy.

W przypadku przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca jest zobowiązany do spłaty długów i wywiązania się z innych zobowiązań spadkowych wyłącznie do wartości stanu czynnego spadku.

9 Jakich dokumentów/informacji wymaga się zazwyczaj w celu zarejestrowania nieruchomości?

Dokumenty wymagane przy rejestracji nieruchomości to urzędowy akt przyjęcia spadku dokonanego przed notariuszem lub, w określonych przypadkach, stosowne postanowienie sądu oraz – w charakterze dokumentów uzupełniających – tytuł uprawniający do dziedziczenia (testament, umowa), jeżeli jest on uznawany, oświadczenie spadkobierców oraz odpis zupełny aktu zgonu i poświadczenie wydane przez Powszechny Rejestr Testamentów.

9.1 Czy wyznaczenie zarządcy jest obowiązkowe czy obowiązkowe na wniosek? Jeżeli jest to obowiązkowe lub obowiązkowe na wniosek, jakie czynności należy podjąć?

Zgodnie z prawem hiszpańskim ustanowienie zarządcy masy spadkowej (*administrador*) nie jest obligatoryjne, chociaż w niektórych przypadkach przy dokonywaniu działu spadku można go ustanowić.

9.2 Kto jest uprawniony do wykonania rozrządzenia na wypadek śmierci lub zarządzania masą spadkową osoby zmarłej?

Jeżeli w testamencie powołano wykonawcę testamentu (*albacea*) – zgodnie z ogólnymi przepisami prawa cywilnego – sprawuje on zarząd nad masą spadkową.

Spadkodawca może również powołać w testamencie osobę dokonującą działu spadku (*contador-partidor*), która wycenia składniki majątku spadkowego i dokonuje działu spadku.

Zasadniczo dopuszcza się możliwość ustanowienia lub powołania wszystkich trzech wymienionych osób – wykonawcy testamentu, osoby odpowiedzialnej za dokonanie działu spadku i zarządcy testamentu – przy czym wszystkie te osoby posiadają uprawnienia, których zakres może zostać zmieniony przez spadkodawcę lub sędziego bądź – w niektórych przypadkach – przez samych spadkobierców.

9.3 Jakie uprawnienia przysługują zarządcy?

Najistotniejsze uprawnienia zarządcy masy spadkowej obejmują:

reprezentowanie spadku;

okresowe przedstawianie sprawozdań z zarządu masy spadkowej;

dążenie do zachowania wartości składników majątku spadkowego i podejmowanie innych stosownych czynności z zakresu zarządu.

10 Jakie dokumenty zgodnie z prawem krajowym są zazwyczaj wydawane w toku i na koniec postępowania spadkowego, by poświadczyć status i prawa beneficjentów? Czy mają one szczególny skutek dowodowy?

Jeżeli postępowanie spadkowe jest prowadzone przed notariuszem, notariusz sporządza stosowny dokument urzędowy, który ma pełną moc dowodową.

Jeżeli postępowanie spadkowe jest prowadzone przed sądem, kwestie sporne rozstrzyga się na mocy orzeczenia sądu, które stanowi wystarczający tytuł potwierdzający prawa spadkobierców; tytuł ten poświadcza się następnie notarialnie zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Ostatnia aktualizacja: 31/10/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

W związku z wystąpieniem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej państwa członkowskie aktualizują obecnie niektóre strony portalu zawierające treści krajowe.

Jeżeli dana strona zawiera treści, które nie zostały jeszcze dostosowane w związku z wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa, jest to niezamierzone i zostanie wkrótce skorygowane.